

Jordi Bosch
interpreta **Llull**
al llargmetratge,
entre el documental i
la ficció, 'Jo, Ramon
Llull' produït per TV3
TV3

En l'autobiografia que va dictar a París l'any 1311, Ramon Llull explica que quan componia una cançó d'amor a una dona que no era la seva, seguint les pautes de la poesia trobadoresca, se li va aparèixer Jesucrist clavat a la creu, en cinc dies diferents. I que l'impacte de les visions el va fer decidir a abandonar la vida que havia dut fins llavors. Per això no ens ha de sorprendre gens que en la primera obra que escriu, el *Llibre de contemplació en Déu* (1272-1274), deixi ben clara quina és la seva concepció de la literatura. La poesia –i els trobadors i els joglars– ha de servir per estimar i honorar Déu nostre senyor i oblidar-se de les coses mundanes. Critica aquells que “no fan verses ni cançons sinó de luxúria i de vanitats d'aquest món” perquè amb les seves composicions “moven lo coratge de les fembres a puteria e que facen falsa e traïció a llurs marits”. L'antídot és clar: els que volen ser joglars vertaders al servei de Déu, que llegeixin aquest *Llibre de contemplació* perquè hi “trobaran moltes de novelles raons e moltes de belles paraules per les quals vos poran lloar e amar e servir”.

Així ho podem llegir en el llibre publicat per la Institució de les Lletres Catalanes i L'Avenç, una antologia de textos de Llull que constitueix un volum amè i divers que s'afegeix a les merescudes commemoracions que ha provocat la celebració del 700 aniversari de la mort del nostre autor. El volum, preparat per Joan Santanach, professor de literatura a la UB i comissari de l'Any Llull, té valor per quatre raons, que enumeraré amb ordre i mesura. Primera raó: per l'encert del títol que, com a paratext, és part fonamental d'una obra. *Llull x Llull* ens indica de manera immediata que és Llull l'autor de l'obra, que no es tracta ni d'un llibre d'assaig ni d'una novel·la vana. I la *x* té la gràcia de recordar-nos les lletres de l'alfabet que són tan importants en les figures i les taules de l'Art, el sistema de pensament ge-

Llull per Llull

neratiu que es va empescar Ramon Llull per a sorpresa de tots els seus contemporanis.

Segona raó: amb una introducció de només 14 pàgines, Santanach sap explicar, de manera molt clara, els aspectes més rellevants del pensament i l'obra de l'insigne mallorquí. Els títols de cada breu apartat mostren prou bé que s'ha sabut triar el que és essencial i que la contextualització del personatge i de l'obra és bona: 1. *El món de Llull*; 2. *Llull, català de Mallorca*; 3. *L'Art de Ramon*; 4. *Ramon Llull, trobador de llibres*; 5. *Cristià aràbic*; 6. *Les posteritats*.

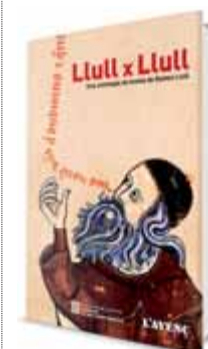
Selecció de textos representativa

Tercera raó: la selecció de textos breus és representativa de les obres més literàries de Llull, i per això el volum ens proporciona l'oportunitat de llegir-lo directament de manera atractiva. Hi ha fragments del *Llibre de contemplació*, del *Llibre de l'orde de cavalleria* (que Joanot Martorell va fer servir en el *Tirant lo Blanc*), del *Llibre del gentil i dels tres savis*, del *Romanç d'Evast e Blanquerna* (amb seccions del *Llibre d'amic e amat*), del *Llibre de meravelles* (que exclou el *Llibre de les bèsties* perquè ja se n'han publicat diverses edicions aquest any tan lul·lià), de l'*Arbre de ciència* (on Ramon apareix com a personatge literari) i del *Cant de Ramon* (el poema que va escriure l'any 1300 a l'illa de Mallorca). Cada obra de Llull ve precedida

d'un davantal que en resumeix l'argument, en remarca la rellevància i ofereix dades de la biografia i del pensament de Llull que completen el que ja s'ha explicat a la introducció. Per facilitar la lectura al públic potencial del segle XXI, s'ha optat per modernitzar l'ortografia dels textos (el glossari del final també hi ajuda). En el *Cant de Ramon*, a més, es presenta la versió original i una versió adaptada al català modern. L'opció editorial presa demostra que la llengua de Llull sentén molt bé encara que hagin passat set segles des que la va fer servir.

Quarta raó: s'han inclòs una desena d'imatges en color, molt ben triades, que donen una patina d'època antiga al volum. Hi ha diverses imatges del *Breviculum*, que ja s'han fet famoses. Hi ha el colofó del *Llibre de contemplació* en un manuscrit acabat el 8 de juliol del 1280 i copiat per Guillem Pagès, que treballava al taller de còpia que Llull va organitzar per difondre la seva obra. Hi ha figures de l'Art: la figura A, la figura S, la figura T, la figura X. Hi ha un gravat de l'edició del *Blanquerna* publicada a València el 1521 per Joan Bonllavi. Hi ha dues imatges amb arbres carregats de branques i d'arrels que tanta significació tenen en l'obra lul·liana. L'*Arbre de ciència*, per exemple, és una enciclopèdia formada per setze arbres que tracten diferents mons de coneixement, cada un dels quals té una estructura interna idèntica: cada arbre “és departit en set parts, ço és a saber: rails, tronc, branques, rams, fulles, flors, fruits”. L'estructura mental permet que els conceptes vagin desenvolupant amb ordre. Ramon Llull tenia un cap molt ben endreçat i nosaltres, amb aquest volum, ho anem comprovant i n'anem gaudint.

Per tot això, doncs, aquest és un llibre de lectura obligada si volem acostar-nos a l'obra del personatge més rellevant que ha produït la cultura catalana de tots els temps. Tastin-lo. No se'n penediran. *

LLULL X LLULL.
UNA ANTOLOGIA DE
TEXTOS DE RAMON
LLULL

Edició:
Joan Santanach
Editorial: Institució de
les Lletres Catalanes,
L'Avenç
Barcelona, 2016
Pàgines: 256
Preu: 15 euros

llibres